

МІНІСТЕРСТВО ОСВІТИ І НАУКИ УКРАЇНИ
Харківський національний автомобільно-дорожній університет

Групи 5Дм, ДМм

ЗАТВЕРДЖУЮ
проректор з НІР
професор Д.М. Клец
“ ___ ” 2018 року

Клец

РОБОЧА ПРОГРАМА

навчальної дисципліни	<u>Філософія</u> (назва навчальної дисципліни згідно освітньої програми)
підготовки	<u>магістра</u> (назва освітньо-кваліфікаційного рівня)
в галузі знань	<u>19 Архітектура та будівництво</u> (шифр і назва галузі знань)
спеціальності	<u>192 Будівництво та цивільна інженерія</u> (шифр і назва спеціальності)
за освітньою програмою¹	<u>Автомобільні дороги та аеродроми</u> <u>Мости і транспортні тунелі</u> (назва освітньо-професійної (освітньо-наукової) програми)
мова навчання	<u>державна</u> (мова, на якій проводиться навчання за робочою програмою)

2018 рік

¹ якщо програма навчальної дисципліни розроблена для декількох освітніх програм за даною спеціальністю, то вказуються усі освітні програми

1. Метою вивчення навчальної дисципліни є підготовка всебічно освічених фахівців, залучення студентів до кращих досягнень світової та української культури і формування на цій основі власного світогляду, творчого самостійного мислення, професійної і громадянської позиції, пізнання навколишнього світу та самого себе.

Предметом вивчення навчальної дисципліни є адаптована система знань щодо вивчення загальних закономірностей наукового пізнання, науки і техніки в їх історичному розвитку та соціокультурному контексті.

Основними завданнями вивчення навчальної дисципліни є визначення освітньо-кваліфікаційними вимогами до випускників з вищою освітою з спеціальності «Будівництво та цивільна інженерія» і полягають у формуванні у студентів сукупності знань, вмінь та уявлень з основ теорії пізнання, науки і техніки на рівні, який забезпечує практичну діяльність за спеціальністю.

2. Передумови для вивчення дисципліни: вивчення філософії спирається на знання, отримані студентами під час вивчення соціології та політології.

3. Опис навчальної дисципліни

Найменування показників	Характеристика навчальної дисципліни ²	
	денна форма навчання	заочна (дистанційна) форма навчання ³
Кількість кредитів - 3 Кількість годин - 90	Обов'язкова	
Семестр викладання дисципліни	1	—
Вид контролю:	екзамен	
Розподіл часу:		
- лекції (годин)	16	—
- лабораторні роботи (годин)		—
- практичні заняття (годин)	16	—
- самостійна робота студентів (годин)	28	—
- курсовий проект (годин)	—	—
- курсова робота (годин)	—	—
- розрахунково-графічна робота (контрольна робота)	—	—
- підготовка та складання екзамену (годин)	30	—

² Якщо дисципліна викладається декілька семестрів, то на кожний семестр за відповідною формою навчання заповнюється окремий стовпчик таблиці.

³ Якщо дисципліна на заочній (дистанційній) формі навчання не викладається, то графа "заочна форма навчання" відсутня.

4. Очікувані результати навчання з дисципліни

По завершенню вивчення дисципліни студенти повинні:

знати:

- основні принципи сучасної наукової гносеології;
- структуру наукового пізнання;
- критерії істини в сучасній філософії;
- виникнення науки та її історичні типи;
- методологічні основи науки;
- методологію науково-технічного пізнання;
- основні теорії історико-культурного розвитку;
- особливості глобальних проблем сучасності.

вміти:

- оперувати філософськими поняттями і категоріями;
- обґрунтувати власну світоглядну та громадську позицію, застосовувати одержані знання при вирішенні пізнавальних професійних завдань;
- аналізувати соціально значущі проблеми розвитку науки і техніки;
- об'єктивно оцінювати досягнення науки і техніки;
- володіти та творчо застосовувати методологію та методи наукового пізнання;
- застосовувати логічний аналіз при вирішенні професійних проблем;
- бути здатним до діалогу як засобу вирішення соціальних та етичних проблем, досягнення консенсусу.

5. Критерії оцінювання результатів навчання Підсумкова оцінка по дисципліні визначається додаванням загальної суми балів по поточному контролю до результату підсумкового контролю.

Поточний контроль (0-50 балів)

- опитування (20 балів).
- підготовка та захист рефератів, доповідей тощо. (10 балів)
- відвідування лекцій та семінарських занять (10 балів)
- наявність конспекту (10 балів)

Складова підсумкової оцінки	Бали та відповідний рівень знань, вмінь та навичок			
	16-20	11-15	6-10	0-5
Опитування	Повна та аргументована відповідь на питання, розуміння матеріалу, обґрунтування суджень, вміння використовувати знання на	Студент надає відповідь, яка відповідає тим же вимогам що і найвищий рівень, але допускаються 1-2 помилки.	Викладена суть питання, але не проявлено достатньої логіки у викладанні матеріалу, не представлена аргументація,	Погане розуміння суті питання, відсутність логіки і аргументації, значна кількість помилок

	практиці, навести необхідні приклади, послідовне і правильне викладення матеріалу.		зроблено більше помилок.	
Підготовка та захист рефератів, доповідей тощо.	9-10 Виконано всі вимоги до написання та захисту реферату: визначена проблема, обґрунтована її актуальність, зроблено аналіз різних точок зору на проблему і логічно викладена власна позиція, сформульовано висновки, тема розкрита повністю дотримано вимоги щодо зовнішнього оформлення, надано правильні відповіді на додаткові питання.	6-8 Основні вимоги до реферату (доповіді) та їх захисту виконано, але при цьому мають місце неточності у викладанні матеріалу, відсутня логічна послідовність у судженнях, недостатній об'єм, мають місце певні хиби в оформленні, на додаткові питання дано неповні відповіді.	2-5 Мають місце суттєві відхилення від вимог. Зокрема, тема висвітлена лише частково, у змісті допущені помилки або у відповідях на додаткові запитання, відсутні висновки.	0-1 Тема не розкрита зовсім або зміст не відповідає темі, має місце суттєве нерозуміння проблеми.
Відвідування лекцій та семінарських занять	9-10 Студент відвідав більше 90% занять.	6-8 Студент відвідав від 75% до 90% занять	2-5 Студент відвідав від 50% до 70% занять	0-1 Студент відвідав менше 50% занять
Наявність конспектів	9-10 В наявності	6-8 від 75% до	2-5 від 50% до	0-1 менше

	більше об'єму навчального матеріалу	90%	90% занять	70% занять	50% занять
--	--	-----	------------	------------	------------

Підсумковий контроль (0–50 балів)

– опитування або проведення підсумкового контролю у вигляді тестових або контрольних завдань (0 –50 балів).

Номер питання	Бали			
	40-50	25-39	10-24	0-9
Опитування або проведення підсумкового контролю у вигляді тестових або контрольних завдань	Відповідь на питання повна, конкретна відзначається творчим підходом до розкриття питання. освоєна основна та додаткова література.	Відповідь на питання повна, але мають місце незначні помилки. Освоєна основна література.	Відповідь на питання неповна, мають місце помилки, несистематичний характер знань, освоєна частково.	Наведені невірні відповіді, не розкрита суть питання, основна література не засвоєна.

6. Засоби діагностики результатів навчання Засобами діагностики з даної дисципліни є тестовий контроль, підготовка доповідей та рефератів, участь у наукових заходах кафедри.

7. Розподіл дисципліни у годинах за формами організації освітнього процесу та видами навчальних занять⁴

Назва теми лекційного матеріалу	Кількість годин		Назва тем ЛР, ПР, СЗ, СРС	Кількість годин		Література
	очн	заочн		очна	заочн	
1	2	3	4	5	6	7
Семестр 1.						
Тема 1. Філософські проблеми теорії пізнання	2		ПР1 Філософські проблеми теорії пізнання СРС1 Філософські проблеми теорії пізнання	2 3		1.1-1.10 2.1-2.21
Тема 2. Пізнання як вид духовної діяльності і явище культури	2		ПР2 Пізнання як вид духовної діяльності і явище культури СРС2 Пізнання як вид духовної діяльності і явище культури	2 4		1.1-1.10 2.1-2.21

⁴ Якщо дисципліна викладається декілька семестрів, то теми розбивати посеместрово.

Тема 3. Філософія науки як галузь філософського знання.	2		ПР3 Філософія науки як галузь філософського знання. СРС3 Філософія науки як галузь філософського знання.	2 3		1.1-1.10 2.1-2.21
Тема 4. Методологічні основи науки.	2		ПР4 Методологічні основи науки. СРС 4 Методологічні основи науки	2 4		1.1-1.10 2.1-2.21
Тема 5. Філософські проблеми техніки і технології	2		ПР5 Філософські проблеми техніки і технології СРС5 Філософські проблеми техніки і технології	2 3		1.1-1.10 2.1-2.21
Тема 6. Методологія науково-технічного пізнання.	2		ПР6 . Методологія науково-технічного пізнання. СРС6 Методологія науково-технічного пізнання.	2 4		1.1-1.10 2.1-2.21
Тема 7. Основні теорії історико-культурного розвитку.	2		ПР7 Основні теорії історико-культурного розвитку. СРС7 Основні теорії історико-культурного розвитку.	2 3		1.1-1.10 2.1-2.21
Тема 8. Універсальний еволюціонізм і глобальні проблеми сучасності.	2		ПР8 Універсальний еволюціонізм і глобальні проблеми сучасності. СРС8 Універсальний еволюціонізм і глобальні проблеми сучасності.	2 4		1.1-1.10 2.1-2.21
Усього за семестр	16			ПР 16 СРС 28		
УСЬОГО за дисципліну	16			ПР 16 СРС 28		

8. Орієнтовна тематика індивідуальних та/або групових занять⁵

1. Проблема пізнання в історико-філософському контексті.
2. Проблема методів пізнання у філософії нового часу.
3. Гносеологічна концепція І. Канта.
4. Аналіз основних напрямів позитивістської філософії.
5. Наука і релігія: проблема взаємодії та протистояння.
6. Методологія соціальних наук М. Вебера.
7. Структурний метод у гуманітарних науках.
8. Проблема співвідношення науки і філософії.
9. Глобальні наукові революції: від класичної до постнекласичесної науки.
10. Герменевтика як методологічна основа гуманітарного пізнання.
11. Концепція розвитку наукового знання К. Поппера.

⁵ Вказується орієнтовна тематика КП, КР, ргр, якщо вони передбачені навчальною програмою

12. Методологія науково-дослідних програм І. Лакатоса.
13. Теорія наукових революцій Т. Куна.
14. Методологічний анархізм П. Фейєрабенда.
15. В. І. Вернадський про науку і її роль у становленні ноосфери.
16. Концепції ноосфери і коеволюції.
17. Виникнення науки та основні етапи її розвитку.
18. Особливості античної натурфілософії та науки.
19. Становлення науки Нового часу: основні етапи і їх особливості.
20. Ньютонівська науково-дослідна програма.
21. Наукова картина світу та її історичні форми.
22. Парадигми природознавства: сутність і еволюція.
23. Основні закономірності розвитку науки.
24. Особливості соціального пізнання.
25. Проблема пізнання та інтерпретації історії.
26. Соціальне прогнозування. Філософія і футурологія.
27. Проблема істини у філософії науки.
28. Особливості сучасного етапу розвитку науки.
29. Сучасна науково-технічна революція: синтез науки і техніки.
30. Проблема взаємовідношень людини і машини в епоху комп'ютерної революції.
31. Філософські проблеми віртуальної реальності.
32. Сучасні філософські концепції техніки.
33. Соціокультурні проблеми інформатизації.
34. Синергетика як нове світобачення.
35. Глобальний еволюціонізм і сучасна картина світу.
36. Проблеми становлення сучасної концепції холізму.
37. Проблеми гуманізації сучасної інженерної освіти.
38. Глобальні проблеми людства і методологія їх дослідження.
39. Системний підхід у науковому пізнанні.
40. Роль інтуїції в науковому пізнанні.
41. Концепція сталого розвитку та її роль у розв'язанні екологічних проблем.
42. Роль науки у розвитку сучасної освіти.
43. Етика науки.
44. Наука як соціальний інститут.
45. Філософські проблеми техніки.
46. Технонаука та її роль у сучасному суспільстві.
47. Суспільство знань і його проблеми.
48. Філософські проблеми освіти.
49. Філософія економіки і підприємництва.
50. Власність як предмет філософського аналізу.
51. Етика підприємництва.
52. Методологія і методи економічної науки.
53. Філософські проблеми управління та організації бізнесу.
54. Управління як предмет філософського аналізу.

55. Глобалізація та її проблеми у сфері економіки (культури, освіти, науки).

9. Форми поточного та підсумкового контролю Засвоєння студентами навчального матеріалу з дисципліни оцінюється на підставі результатів поточного контролю (тестування, поточного опитування, оцінювання рефератів та інших видів навчальної активності студентів на семінарських заняттях) протягом семестру. Підсумковий контроль здійснюється у формі екзамену.

10. Інструменти, обладнання та програмне забезпечення не потребує

11. Рекомендовані джерела інформації

1. Базова література

1. Мовчан С.П., Чаплигін О.К. Основи філософії науки/ С.П.Мовчан, О.К. Чаплигін //Видавництво ХНАДУ. - Харків: ХНАДУ, 2010. – 340с.
2. Будко В.В. Философия науки: учебное пособие / В. В. Будко .– Харьков : Консул, 2005. – 268 с.
3. Чаплигін О. К. Основи філософії техніки та технології.- Харків: Видавництво Форт, 2013. - 316 с.
4. Добронравова І. С. Філософія і методологія науки: підручник / І.С. Добронравова, Л. І. Сидоренко. – К. : Видавничо-поліграфічний центр „Київський університет”, 2008. – 223 с.
5. Історія філософії : Підручник для вищої школи. – Х. : Прапор, 2003. – 768 с., С. 744-756.
6. Кохановский В. П. Основы философии науки : учебное пособие для аспирантов / В. П. Кохановский, Т. Г. Лешкевич, Т. П. Матяш., Т. Б. Фатхи. – Ростов-на-Дону : Феникс, 2006. – 603 с.
7. Кремень В.Г. Філософія: мислителі, ідеї, концепції: підручник /В.Г. Кремень, В.В. Ільїн. – К. : Книга, 2005. – 528 с., С. 258–280, 310–327
8. Степин В. С. Философия науки. Общие проблемы / В. С. Степин.– М. : Гардарики, 2005. – 384 с.
9. Цехмистро И. З. Холистическая философия науки / И. З. Цехмистро Сумы : ВТД „Університетська книга”, 2002. – 364 с.
10. Штанько В.И. Философия и методология науки : учебное пособие для аспирантов естественнонаучных и технических специальностей / В. И. танько – Харьков : ХНУРЕ, 2002. – 292 с.

2. Допоміжна література

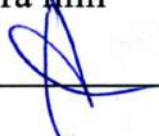
3. Агацци, Э. Ответственность – подлинное основание для управления свободной наукой / Э. Агацци // Вопросы философии. – 1992. – № 1. – С. 30–40.
4. Вернадский В. И. Философские мысли натуралиста. Научная мысль как планетарное явление / В.И. Вернадский . – М. : Наука, 1988. – 520с.

5. Гадамер Х-Г. Истина и метод. Основы философской герменевтики / Х-Г. Гадамер. – М. : Прогресс, 1988. – 704 с.
6. Гуссерль, Э. Кризис европейских наук и трансцендентальная феноменология. Введение в феноменологическую философию / Э. Гуссерль // Вопросы философии. – 1992– № 7. – С. 136-175.
7. Декарт Р. Рассуждение о методе. / Р. Декарт // Избр. произв. в 2 т. –М. : Мысль, 1989. – 654 с. – Т.1. – С. 250–296.
8. Кант И. Критика чистого разума / И. Кант. – М. : Мысль, 1994. 591 с.
9. Князева, Е. Н., Курдюмов, С. П. Синергетика как новое мировидение/ Е. Н. Князева, С. П. Курдюмов // Вопросы философии. – 1992. – № 6.– С. 3-12.
10. Князева, Е. Н. Сложные системы и нелинейная динамика в природе и обществе / Е. Н. Князева // Вопросы философии. – 1998– № 4.– С. 138-144.
11. Кун Т. Структура научных революций/ Т. Кун. – М. : Прогресс, 1977. – 300 с.
12. Мертон Р. Социальная теория и социальная структура / Р. Мертон . – М. : АСТ Москва, 2006. – 880 с.
13. Моисеев, Н. Н. Логика динамических систем и развитие природы и общества / Н. Н. Моисеев // Вопросы философии. – 1999. – № 4. – С. 3–11.
14. Пригожин И. Порядок из хаоса. Новый диалог человека с природой / И. Пригожин, И. Стенгерс – М. : Прогресс, 1986. – 432 с.
15. Пирс, Ч. Как сделать наши идеи ясными / Ч. Пирс // Вопросы философии. – 1996. – № 12 – С. 120–133.
16. Планк, М. Позитивизм и реальный внешний мир/ М. Планк // Вопросы философии. – 1998. – № 3. – С.120–133.
17. Поппер К. Логика и рост научного знания / К. Поппер. – М. : Прогресс, 1983. – 302 с.
18. Рассел Б. Человеческое познание. Его сфера и границы/ Б. Рассел – М. : Институт общегуманитарных исследований, 2001. – 560 с.
19. Рорти, Р. Прагматизм и философия / Р. Рорти // Философская и социологическая мысль. –1995. – № 9-10. – С.88–112.
20. Тулмин С. Человеческое понимание / С. Тулмин. – М. : Прогресс, 1984. – 328 с.
21. Фейерабенд П. Избранные труды по философии и методологии науки / П. Фейерабенд. – М. : Прогресс, 1986. – 542 с.

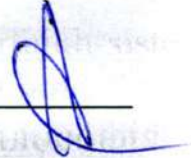
3. Інформаційні ресурси

1. <http://files.khadi.kharkov.ua/transportnikh-sistem/filosofiji-i-politologiji/itemlist/category/820-kff.html>
2. <https://uk.wikipedia.org/wiki/Філософія>
3. www.filosof.com.ua/
4. <https://tureligious.com.ua/>
5. arhe.com.ua/

Розроблено та внесено: кафедра філософії та пп

Розробник (и) програми: проф..д.ф.н. Чаплигін О.К.

Обговорено та рекомендовано до затвердження на засіданні кафедри
Протокол № 1 від “30” серпня 2018р.

Завідувач кафедри проф., д.ф.н. Чаплигін О.К.

Погоджено⁶

Завідувач кафедри будівництва та експлуатації автомобільних доріг

Д.т.н., професор Жданюк В.К.

Завідувач кафедри мостів. Конструкцій і будівельної механіки

Д.т.н., професор Кожушко В.П.

“ ___ ” _____ 2018 року

Погоджено

Декан дорожньо-будівельного факультету

К.т.н., проф. Бугаєвський С.О.

“ ___ ” _____ 2018 року

© _____, 2018 рік

© _____, 2024 рік

Примітки:

Робоча програма навчальної дисципліни розробляється відповідною кафедрою у 2-х екземплярах на 5 років і затверджується до 30 серпня: 1 екземпляр – у навчальний відділ; 2-екземпляр залишається на кафедрі.

*Форма в редакції ХНАДУ відповідно до листа МОН України за №1/9-434 від 09 липня 2018 року затверджена
Методичною радою ХНАДУ 26 вересня 2018 року протокол №1*

⁶ якщо програма навчальної дисципліни розроблена для декількох освітніх програм за вказаною спеціальністю, то погодження робиться з кожною випускаючою кафедрою.

Підпис погодження не повинен знаходитись на окремому аркуші.